

Initiatie in Systemtheoretisch denken (4 dagen van telkens 6 uur = 24 uur)

Uitgangspunt en methodiek

De cursus is gebaseerd op de communicatie theoretische axioma's van Watzlawick e.a. en de systeemtheoretische uitgangspunten van Bateson en von Bertalanffy, evenals theoretische uitwerkingen hiervan door Pearce en Cronen. Het belang van wederzijdse beïnvloeding en context staan in deze theorieën centraal. De cursus bestaat uit vier conceptuele bouwstenen die methodisch worden uitgewerkt (zie opbouw).

Via theoretische uiteenzettingen en oefeningen gaan we dieper in op de voortdurende en wederzijdse beïnvloeding tussen mensen, op de wijze waarop mensen communiceren en de betekenis ervan. We reflecteren over het belang van context, over hoe misverstanden ontstaan en hoe afwijkend gedrag begrepen kan worden. Belangrijke thema's als het gevoel van eigenwaarde en de betekenis van emoties en lichaamsgewaarwordingen worden systeemtheoretisch gekaderd. De training is praktijkgericht. Er wordt voortdurend gereflecteerd vanuit de werkcontext en casuïstiek van de deelnemers

Opbouw

We behandelen achtereenvolgens:

DAG 1: De onvermijdelijkheid van wederzijdse beïnvloeding (6 uur)

Noties als het verschil tussen bedoeling en effect, inzet, negatie en erkenning worden inzichtelijk gemaakt aan de hand van concrete praktijksituaties. Hulpverleners leren zich situeren in deze permanente uitwisselingen en krijgen methodische handvatten om te kunnen interveniëren in het werken met gezinnen, relaties en individuen.

DAG 2: De meerduidigheid van taal (6 uur)

In dit onderdeel staat de complexiteit van betekenis en interpretatie centraal. Men krijgt zicht op het verschil en de overeenkomst tussen verbale en non-verbale taalvormen, en de wijze waarop men kan aansluiten om te kunnen veranderen. De methodieken *joinen en reframing* (Minuchin) worden hierbij gezien als een wezenlijk onderdeel van het hulpverleningsproces.

DAG 3: Het belang van context (6 uur)

In dit onderdeel wordt het verschil tussen inhoud en betrekking besproken, en gekoppeld aan de perspectievenuitwisseling in relaties. Hulpverleners krijgen zicht op de wijze waarop interpersoonlijke en sociale perspectieven (cultuur, referentiegroepen) de identiteit van

individuen, partners en gezinnen in stand houden of veranderen. Men krijgt handvatten voor *contextuele reflectie* (Boekhorst).

DAG 4: Loyaliteit en omgangsvormen (6 uur).

Dit onderdeel focust zich op de emotionele verbindingen tussen mensen en de spanningen die daaruit voort kunnen vloeien. Tussenmenselijke conflicten worden geherdefinieerd als grensonderhandelingen en grensvoorstellen. Hulpverleners krijgen methodische leidraden voor het werken met gepolariseerde posities en standpunten. De attitude van *veelzijdige partijdigheid* krijgt in dit onderdeel handen en voeten.

Leerdoelen

De deelnemer

- krijgt kennis van systeemtheoretische en communicatiebenadering
- kan deze toepassen in de eigen praktijk
- heeft zicht op een aantal systemische methoden en kan deze inzetten in de eigen hulpverleningspraktijk
- Weet wat een systemische basisattitude inhoudt en kan deze tijdens hulpverlenende gesprekken vasthouden

Verplichte Literatuur

Mattheeuws, A. (1982). Kommunikatie: een onvermijdelijke paradox. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 1(1), 5-29.

Mattheeuws, A. (2008). En of Watzlawick en collega's mij inspireerden! *Systeemtheoretisch Bulletin*, 26(1), 81-93.

Reijmers, E. (2007). Samenspel: introductie op het thema. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 25(2), 101-112.

Cottyn L. Communicatief perspectief In: Savenije A. van Lawick J. Reijmers E. (red.) *Handboek systeemtherapie*, 163- 173 de Tijdstroom, Utrecht

Mattheeuws, A. (1983). Omtrent sociale perspectieven. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 1(3), 13-25.

Mattheeuws, A. (1990). Het spel der vanzelfsprekendheden. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 8(4), 255-287.

Peeters, F. (1989). Het besef van invloed en zijn varianten. Geïllustreerd met casuïstiek uit de eerste lijn. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 8(1), 2-25.

Decraemer, K. (2009). Het autonome lichaam. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 27(X), 69-86.

Cottyn, L. (2008). Een dynamische visie op gezin. *Systeemtheoretisch Bulletin*, 26(2), 191-212.